

SAVET ZA ŠTAMPU

Komisija za žalbe

Br. 63

23.2.2017. godine

Beograd

ZAPISNIK

Sa 62. sednice Komisije za žalbe, održane 23.2.2017. godine, sa početkom u 18 sati, u prostorijama Saveta za štampu

Prisutni svi članovi Komisije: Stojan Marković, Tamara Skrozza, Vlado Mareš, Vera Barišić Popović, Petar Jeremić, Vladimir Radomirović, Nevena Krivokapić, Ivana Stjelja, Dragan Đorđević, Zlatko Čobović i Jelena Spasić.

Ostali prisutni: Marko Milosavljević iz Inicijative mladih za ljudska prava, Dejana Ukropina i Ana Marović iz advokatske kancelarije „Stojković“, koja zastupa „Blic“, Kristina Kovač, podnosilac dve žalbe, Marija Vučić, novinarka „Cenzolovke“ i Gordana Novaković, generalna sekretarka Saveta za štampu

Dnevni red:

1. Razmatranje žalbe Branislava Vajde na tekst objavljen u „Blicu“
2. Razmatranje žalbe Inicijative mladih za ljudska prava na tekst objavljen u „Informeru“
3. Razmatranje žalbe Kristine Kovač na tekst objavljen u „Blicu“
4. Razmatranje žalbe Kristine Kovač na tekst objavljen u „Kuriru“
5. Razmatranje žalbe Centra za socijalni rad „Solidarnost“ na tekst objavljen u „Pančevcu“

1. Branislav Vajda, kapetan broda „Lađar“, podneo je žalbu Savetu za štampu, navodeći da je pominjanjem broda i predstavljanjem srpskih lađara kao švercera i saradnika albanske mafije, list prekršio više odredbi Kodeksa novinara. Budući da je advokat „Blica“ osporio Vajdino pravo da podnese žalbu jer se u tekstu ne navodi njegovo ime, Komisija je najpre utvrdila da je, bez obzira na to, podnosilac žalbe, kao kapetan broda na koji se tekst odnosi, lično oštećen objavljenim. U toku rasprave o žalbi, Jelena Spasić je rekla da su u tekstu najveći problem izvori, koji su svi anonimni, a sem njihovih tvrdnji nema nikakvih drugih dokaza. Ona je navela i da nije nikakav argument da je reč o kredibilnom izvoru to što potiče iz službi bezbednosti, kako je navedeno u odgovoru na žalbu. Takođe, u tekstu nema izjava ni vlasnika broda, ni kapetana, uopšte „druge strane“, a iznete su ozbiljne optužbe da švercuju oružje. Tamara Skrozza je rekla da se u odgovoru na žalbu navodi da je jedan izvor označen imenom, ali da zapravo taj stručnjak za bezbednost nije izvor, nego sagovornik, preko koga list pokušava da potvrdi svoje ocene. Zlatko Čobović je naveo da u spornom

tekstu postoji samo opis događaja, koji je „Blicu“ verovatno dao izvor iz policije – kuda je sve prošao brod kojim se švercuje oružje. Pri tom je potpuno nejasno zašto je policija to samo „ispratila“, umesto da negde presretne taj brod i tako spreči šverc oružja. On je dodao da je dobro što je „Blic“ objavio odgovor kapetana na tekst, ali da to ne umanjuje njegovo pravo da se žali Savetu za štampu. Vlado Mareš je ocenio da je reč o „policijskoj podmetačini“, te da je ispod svakog nivoa da bilo koje novine to tako objave. Po završetku rasprave, Komisija je sa deset glasova „za“ i jednim „uzdržanim“ odlučila da je „Blic“ prekršio Kodeks.

2. Inicijativa mladih za ljudska prava je podnela žalbu smatrajući da su tekstom u kojem je ta organizacija označena, između ostalog, kao „fašistička“ i „plaćena da pravi haos“ i „ruši Srbiju“ prekršene odredbe Kodeksa iz poglavlja Istinitost izveštavanja. Tamara Skrozza je, u debati, ukazala, da su, po njenom mišljenju, sem odredbi koje su navedene u žalbi, prekršene i odredbe koje se odnose na zabranu diskriminacije i govora mržnje, kao i na obavezu poštovanja etika i kulture javne reči. Ona je naglasila da je reč o „školskom primeru“ diskriminacije na osnovu političkog opredeljenja i da je dobro što je Inicijativa mladih odlučila da se žali, jer „Informer“ svakodnevno objavljuje takve tekstove. Dragan Đorđević je ocenio da tekst predstavlja svojevrsan poziv na linč članova te organizacije i posebno njene direktorke, dok je Ivana Stjelja ukazala da to da se u delu medija veoma često aktivnosti nevladinih organizacija predstavljaju kao nelegalne i nemoralne. Takav je slučaj i u ovom tekstu, pa se čak zamenjuju teze dotle da se objašnjava kako će zakon o lobiranju, koji treba da se donese, omogućiti da članovi tih organizacija budu jasno označeni kao strani plaćenici. Po završetku rasprave, Komisija je jednoglasno „Informeru“ izrekla javnu opomenu zbog kršenja Kodeksa.

3. Kristina Kovač podnela je žalbe protiv „Blica“ i „Kurira“ zbog toga što su, kako je navela, grubo zloupotrebili sadržaj njenog statusa na Fejsbuku. Njena poruka je, istakla je, slobodno protumačena, postavljen je naslov čiji je jedini cilj da zvuči skandalozno i da bude „klikabilan“. Tamara Skrozza je ukazala da je ovo dugoročno veoma značajan slučaj, jer se sve češće dešava da mediji preuzimaju statute sa društvenih mreža i dobro je da se uspostavi praksa u toj oblasti. Ona je navela da je žalba potpuno osnovana, da je tekst objavljen na Fejsbuku u novinama potpuno izvučen iz konteksta, pa je jedna ozbiljna društvena analiza predstavljena kao „kuknjava“ nad životom, što je suštinski falsifikat. A naslov teksta ne samo da ne odgovara suštini onoga što je Kristina Kovač napisala, nego ni onoga što su mediji preneli. Skrozza je ocenila i da nije reč o nepažnji, nego o ciljanoj zloupotrebi. Vlado Mareš je bio sasvim suprotnog mišljenja - da Kodeks nije prekršen. Rekao je da ni on ne bi odoleo da objavi nešto tako atraktivno kao što je Krisitnin Fejsbuk status. On se saglasio da je reč o socijalnoj i političkoj analizi, ali je dodao da su mediji to samo opremili da bude atraktivnije i da privuče čitaoce, te da se u žargonu i kaže „nema šta da jede“ kad se ukazuje na nečiju lošu finansijsku situaciju. Dodao je i da je reakcija podosioca žalbe malo preterana. Da Kodeks nije prekršen smatrala je i Jelena Spasić, koja je rekla da je tekst sa Fejsbuka verno prenet. Kovačeva je htela da ukaže na društveni problem, ali je to uradila kroz lični primer, sama je to objavila jer je htela da se to vidi, a sada joj se ne sviđa kako je to protumačeno. Zlatko Čobović je,

međutim, zaključio da je Kodeks prekršen, jer „sve je u redu, verno je preneto, samo je novinar izveo zaključak koji ne stoji“. Kristina Kovač nije napisala da joj je ugrožena egzistencija i da ne zna kako da preživi, to je zaključak novinara koji ne proizilazi iz onoga što je napisala. On je rekao i da mu nije jasno kakav je javni interes da redakcije gledaju ko šta piše na Fejsbuk profilima i da onda to „tumače“ i „izvrću“. Stojan Marković je takođe ocenio da ovo nije priča od javnog interesa i da je neshvatljivo da se u novine stavlja sve što neko objavi. Da je njen status poslužio kao povod za tekst kako u našoj zemlji žive kreativni ljudi, to bi imalo smisla, ali preneti samo status je zalaženje u privatnost, bez obzira što je reč o javnoj ličnosti. Nevena Krivokapić je rekla da je tekst mogao da bude bolji, da kontekst jeste nešto izmenjen, ali da bi trebalo voditi računa i o tome da je Internet javni prostor, da je njen profil otvoren i svima dostupan, dakle ona je samostalno istupila u javni prostor i dopustila da svi to vide, sa svim posledicama toga. Vera Barišić Popović je istakla da je naslov ovakav samo da bi bio „klikabilan“, da privuče čitaoce. Da je naslov bio, na primer, „Kovač: u Srbiji niko ne ceni rad“, to niko ne bi pročitao. Dodala je da status jeste verno prenet, ali je kontekst pomeren. Nakon rasprave, Komisija je sa osam glasova „za“, jednim „uzdržanim“ i dva „protiv“ odlučila da je „Blic“ prekršio Kodeks.

4. Iz rasprave i odlučivanja o žalbi Kristine Kovač na „Kurir“ bila je izuzeta Jelena Spasić, zaposlena u tom listu. Rasprava je bila slična prethodnoj, s tim što su članovi Komisije ocenili da je „Kurir“ opremom više izmenio smisao preuzetog teksta nego „Blic“, pa je čak u naslovu i citirao Kristinu Kovač, iako ona nije napisala da živi u bedi. Tamara Skrozza je ukazala i na to da odgovor na žalbu koji je posalala redakcija „Kurira“ upućuje na to da oni smatraju da sa Interneta mogu da uzimaju šta i kako hoće, a da nisu odgovorni za to. Komisija je potom, sa devet glasova „za“ i jednim „protiv“ odlučila da je „Kurir“ prekršio Kodeks i naložila listu da objavi odluku.

5. Direktor Centra za socijalni rad „Solidarnost“ Zoran Albijanić podneo je žalbu zbog teksta kojim je „Pančevac“ najavio da će u narednim brojevima istražiti aktivnosti zaposlenih i direktora i pozvali građane koji imaju bilo kakva saznanja o korupciji u centru da im se jave. Vlado Mareš je rekao da je reč o važnoj temi, o kojoj treba pisati. Zato, uprkos tome što u tekstu ima nekih rogovatnosti, misli da Kodeks nije prekršen i da direktor žalbom pokušava da utiče na redakciju. Tamara Skrozza je, naprotiv, zaključila da Kodeks jeste prekršen. Saglasila se da je tema ozbiljna, ali je dodala da se devalvira upravo ovakvom obradom. Tekst je poternica za ljudima koji rade u Centru, koji su bez ikakvih dokaza žigosani. Zlatko Čobović je takođe ocenio da se tako važna tema ne najavljuje na način na koji je to uradio „Pančevac“ i dodao da nisu objavili ni reagovanje koje je direktor poslao, nadajući se da će tekstovima uspeti da izgleda problem. Jelena Spasić je rekla da list nije imao pravo da nekoga unapred optuži pre nego što prikupi dokaze. Po završetku debate, Komisija je sa deset glasova „za“ i jednim „protiv“ odlučila da je „Pančevac“ prekršio Kodeks novinara Srbije.

Sednica je završena u 19.40 sati.

Zapisnik vodila

Gordana Novaković

Predsedavajući

Vladimir Radomirović